

Hämeen Kuljetus Oy päivitetyn maisemointisuunnitelma ja ottamistoiminnan loppuun saattaminen

RYJA 02.04.2025
157/11.02.03/2025

Asia

Hämeen Kuljetus Oy on toimittanut 22.11.2024 Pälkäneen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle Kollolan maa-ainesottoaluetta koskevan päivitetyn maisemointisuunnitelma ja suunnitelman ottamistoiminnan loppuun saattamisesta. Hakijalla on 9.2.2027 asti voimassa oleva lupa maa-ainesten ottoon kiinteistöillä Sorarinne 635-408-1-125, Soraseula 635-408-1-143, Kivimäki 635-408-1-144, Sorarinne II 635-408-1-148 ja Soralaakso 635-408-1-169. Lisäksi hakijalla on 1.6.2026 asti voimassa oleva ympäristölupa kallion louhintaan sekä kallion ja soran murskaukseen kyseisillä kiinteistöillä. Maa-ainesluvan mukainen ottoalue on kooltaan 4,7 hehtaaria, mutta maisevoitava alue on huomattavasti suurempi.

Toiminnan loppuun saattaminen

Hämeen Kuljetus Oy esittää toiminnan loppuun saattamisen osalta, että kallionotto on päättynyt, mutta soranottoa on vielä jäljellä. Loppu ottamaton sora sijoittuu hakijan alueen pohjois-luoteisreunaan toisen toimijan alueen vastaista rajaa vasten. Tämän hetken laskennallinen arvio otettavan soran määrästä on 30 000 - 60 000 m³ ktr. Suuri vaihteluväli johtuu siitä, että alueen muuttuvaisista pinnanmuodoista ei ole ajantasaista tietoa. Nämä sorat otetaan naapurin kanssa koordinoitusti pohjatasoon. Sora murskataan ja / tai seulotaan alueella. Tukitoimintarakenteet (pressuhalli asfaltoidulla alustalla, tankkauspiste ja lähtevien kuormien kastelupiste) puretaan pois ja alue siistitään sitä mukaa kun niiden käyttötarve päättyy.

Päivitetty maisemointisuunnitelma

Rakennus- ja ympäristöjaoston 2.2.2022 § 23 myöntämän maa-ainesluvan lupamääräyksen 20 mukaan:

Maa-ainesten ottamisen loputtua kaikki alueelle ja sen välittömään läheisyyteen pystytetyt rakennelmat on purettava ja kuljetettava pois ja alue on siistittävä.

Tampereen hyönteistutkijain seura ry:n tekemän hyönteisselvityksen mukaiset paahderinteet tulee luiskata selvityksen suosituksen mukaisesti. Selvityksen mukaisilla hyönteisalueilla (mm. lohkot 1 d, 5 ja 7) tulee noudattaa selvityksessä esitettyjä toimenpiteitä siten, että sorarinteitä ei luiskata loivemmiksi, vaan ne suunnitellaan turvallisiksi muilla keinoilla. Lisäksi jyrkkiin paahderinteisiin voidaan suunnitelmassa esitetyllä tavalla kylvää paahde- ja harjurinteeseen sopivia kasveja.

Muilla kuin hyönteisselvityksen mukaisilla alueilla luiskat tulee muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi, kaltevuus 1:3 tai loivemmiksi. Näille alueille levitetään alueelta kuoritut pintamaat. Alueelle istutetaan sekapuuryhmiä kuten rauduskoivua, haapaa, harmaaleppää ja pihlajaa. Mäntyä voidaan istuttaa 2 500 kappaletta hehtaarille ja muita yhteensä 500 kappaletta hehtaarille. Alueen jälkihoidon lopputuloksena tulee olla mahdollisimman hyvin ympäristöön sopeutuva alue. Mikäli alueella on jo edellisten lupien voimassaoloaikana onnistuneesti maisemoituja rinteitä, ei niiden luiskakaltevuutta tarvitse muuttaa.

Kalliokiviaineksen ottamisalueella noin puolen metrin paksuinen maakerros on riittävä metsän kasvulle ja alueen sopeuttamiselle ympäröivään luontoon ja maisemaan. Tätä paksun kerroksen käyttö voidaan katsoa ylijäämämassojen sijoittamiseksi.

Maa-ainesluvan haltija teettää lupakauden aikana päivityksen luontoarvojen kartoitukseen ja johtopäätöksiin siten, että se antaa mahdollisimman selkeät ja ajantasaiset perusteet tuleviin maisemointeihin. Niiden pohjalta laadittaisiin vielä yksityiskohtaisempi tarkennettu maisemointisuunnitelma valvovan viranomaisen hyväksyttäväksi. Maisemointisuunnitelman tulee kattaa koko alue.

Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueelle ei tule jäädä lainkaan maa-aineksen varastokasoja, sillä ne estävät jälkihoidon toteutumisen. Jälkihoitotoimia ovat alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin (humus) levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää. Jälkihoidossa tulee huomioida myös kaavoituksen osoittama alueen jatkokäyttö, kuten osayleiskaavan VR- merkintä ja maakuntakaavaan merkitty ulkoilureitti. Soran ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottamistoiminnan päätyttyä pohjaveden laadun turvaamiseksi. Pohjaveden suojelun kannalta on tärkeää, että asianmukaisin jälkihoitotoimenpitein alueelle aikaansaadaan oton päätyttyä mahdollisimman nopeasti uusi maannoskerros.

Ottamisalueelle tulee jälkihoitotoimenpiteillä muodostaa kasvualusta seuraavalla tavalla: Pohjatasolle ja luiskiin levitetään noin 20-30 cm vahvuinen kerros keskikarkeaa tai karkeaa hiekkaa. Hiekkakerroksen päälle levitetään noin 5 cm vahvuinen kerros humusta, joka sekoitetaan hiekkakerroksen pintaosaan. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää alueelta kuorittua pintamaata. Hiekkaisella maalla humus sekoitetaan suoraan pohjamaan pintaosaan. Pohjavesialueella levitettävä pintamateriaali ei saa olla liian hienorakeista, sillä hienorakeinen maalaji vähentää pohjaveden muodostumista ja soveltuu huonosti kasvillisuuden kasvualustaksi. Myöskään karike ja kuorike eivät sovellu pohjavesialueella käytettäväksi. Alueelle ei saa tuoda maa-aineksia Kollolan ulkopuolelta. Mahdolliset haitalliset vieraskasvilajit tulee torjua.

Hakijan päivitetty maisemointisuunnitelma perustuu kohteessa toteutettuihin biologin käynteihin (Sitowise Oy / Jaakko Kullberg 23.6, 24.6. ja 28.6.2023) ja arvioihin. Uusien havaintojen perusteella hyönteistutkijain seuran raportissa tunnistetut ja rajatut arvokkaat lajistokeskittymät ovat laajentuneet. Suunnitelma-alueen ollessa hiljattain aktiivisessa käytössä, sille ei ole ehtinyt kehittyä runsasta kasvillisuutta. Alueen reunoilla on havaittavissa, että soranottoalueen tyyppikasvillisuus on levittäytymässä alueelle.

Nykyisellään alueella on laajalti soranottoalueille tyypillisiä harvinaisia ja uhanalaisille hyönteislajeille tärkeitä kasveja. Kasvien määrät Hämeen Kuljetuksen hallinnassa olevilla alueilla ovat erittäin merkittäviä ja monin paikoin kasveja on tuhansia yksilöitä. Ajan myötä alueen merkitys uhanalaisten lajien esiintymisalueena tulee edelleen kasvamaan, jos pensaiden ja puuston kasvaminen alueelle estetään.

Havaintojen perusteella Hämeen Kuljetus esittää, että lupaehtojen mukainen metsitys ei ole suositeltavaa, vaan koko nyt suunniteltavana

oleva alue esitetään maisemoitavaksi tavalla, joka tukee alueen paahdeympäristöille ominaisia hyönteis- ja kasvilajeja.

VT12 varrella olevan kalliroleikkauksen vastainen louhekaasa nostetaan luiskaksi. Työkoneilla liikkumisessa noudatetaan erityistä varovaisuutta ja tarkistetaan kohdealue ennen liikkumista. Kalliroleikkaus tehdään turvallisesti luiskaamalla louhe sitä vasten.

Kalliroleikkauksen päällä olevat kuorittua pintamaata ja hiekkaa sisältävät kasat levitetään luiskan päälle pintakerrokseksi.

Muualla alueella maanpintaan levitellään alueen omaa hiekkaa ja jäljellä olevat kuoritut pintamaat siten, että louhikot ja muut karkeapiirteiset alueet peittyvät ja maanpintaan saadaan kauttaaltaan hiekkainen pinta.

Vieraslajien välttämiseksi alueelle ei tuoda muualta eloperäisiä pintamaita, vaikka se tarkoittaisi, että humuksen määrä jää vähäiseksi.

Ympäristönsuojelu on pyytänyt esitetystä maisemointisuunnitelmasta kommentteja Tampereen Hyönteistutkijain Seura ry:ltä, jonka tekemään raporttiin aiemmat suositukset maisemoinnista perustuvat. Tampereen Hyönteistutkijain Seura ry ei ole kommentoinut suunnitelmaa.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 30 §

Valmistelija

Elina Heinonen, ympäristötarkastaja
p. 040 829 1178, elina.heinonen@palkane.fi

Esitys

Johtava rakennustarkastaja Arttu Jokinen

Rakennus- ja ympäristöjaosto hyväksyy Hämeen Kuljetus Oy:n Kollolan maa-ainesalueelle esittämän maisemointisuunnitelman. Lisäksi jaosto esittää huomioinaan seuraavaa:

Rakennus- ja ympäristöjaosto katsoo, että toimitetussa maisemointisuunnitelmassa on huomioitu alueelle aiemmin laaditun Tampereen Hyönteistutkijain Seura ry:n tekemän ehdotukset ja tavoitteet.

Paahdeympäristön kasvillisuuden kannalta vierivä alusta on menestymisen edellytys. Näin ollen perinteisestä 1:3 loivennettua jyrkkyyttä ei suositella paahderinteille. Varsinaisilla paahderinteillä suositellaan luomaan jyrkkyysvaihtelua. Rinteen monimuotoisuutta kasvualustana voidaan lisätä myös jättämällä/lisäämällä rinteeseen paikoitellen kiviä. Vierivällä alustalla muun muassa paahdeympäristön kasveille haitallinen humus, sekä varjostavat pensaat pysyvät poissa. Turvallisuussyistä tulee jyrkkien luiskien ja luiskan harjan väliin pyrkiä jättämään vähintään 5 m leveä tasainen alue tai muutoin huolehtia alueen turallisuudesta. Tasanteelle voidaan sijoittaa esimerkiksi suurehkoja kiviä sopivin etäisyyksin, tai muita reunakaiteena toimivia rakenteita, joilla voidaan parantaa alueen turvallisuutta.

Jos nyt laaditun maisemointisuunnitelmassa esitetyillä paahdealueilla on luiskia, joita ei enää tulla muokkaamaan, tulee niistä poistaa kasvillisuutta, joka voi haitata paahdelajiston kasvua ja leviämistä.

Maisemoinnissa tulee hyödyntää alueen omia maa-aineksia ja pintamaita, jolloin voidaan olettaa paahdeympäristökasvien siementen siirtyvän maamassojen mukana. Levitettävistä pintamaista tulee siivota

mahdollisuuksien mukaan pois muut, ei-toivotut kasvit, jolloin voidaan mahdollistaa parhaat kasvuolosuhteet paahdeympäristökasvien siementen menestymiselle.

Luontaisen leviämisen tukena suositellaan alueella luontaisesti esiintyvien lajien kylvöjä ja istutuksia. Näin paahdeympäristö muodostuu alueelle nopeasti ja paahdeympäristön kasvilajit pärjäävät kilpailussa muulle lajistolle. Kylvöjen tai istutusten yhteydessä tulee huolehtia, että kasvupaikoilta poistetaan sinne muodostunut ei-toivottu- kasvillisuus, joka saattaa heikentää paahdelajiston menestymistä alueella.

Rakennus- ja ympäristöjaosto katsoo, että paahdeympäristön luontoarvojen säilyttäminen edellyttää mm. alueelle itävien puuntaimien poistoa ja paahdelajistolta tilaa valtaavien kasvien kitkentää. Hoitotarvetta voidaan pienentää toteuttamalla rinne riittävässä jyrkkyydessä.

Rakennus- ja ympäristöjaosto toteaa, että maisemoinnin valmistuttua toiminnanharjoittajan tulee pyytää Pälkäneen kunnan ympäristönsuojeluviranomaista tekemään alueella loppukatselmus, jossa todetaan maisemointi hyväksytyksi loppuun saatetuksi.

Päätös